

Balanç de l'Any Sacerdotal: "Fidels i renovats per dins"

Mons. Xavier Echevarría Rodríguez, prelat de l'Opus Dei, destaca en aquesta entrevista l'herència de l'Any Sacerdotal: una profunda renovació personal dels sacerdots. A més subratlla que un dels primers deures del prevere és ajudar els germans clergues a ser fidels ministres del Senyor

Revista Palabra .- Alfonso Riobó

El Sant Pare ha clausurat l'Any Sacerdotal, en una trobada amb sacerdots d'arreu del món. En conversa amb la revista Palabra, Mons Xavier Echevarría fa un balanç d'aquests mesos. Es refereix als aspectes principals de la vida dels preveres, centrant l'atenció en l'acció de Crist per mitjà d'ells. Les seves respostes aborden també altres qüestions, com el foment de les vocacions, la comunicació en l'Església, les Jornades Mundials de la Joventut, la santedat de Joan Pau II i altres.

Està a punt d'acabar l'Any sacerdotal que el Sant Pare va convocar amb motiu de l'aniversari de la mort del Sant Rector d'Ars. Ja que l'Església el proposa als sacerdots com a model, quins aspectes de la vida de Sant Joan Maria Vianney destacaria?

La seva humilitat, la seva pietat, el seu esperit alegre en la penitència, etc. I penso que l'aspecte més important de la vida del Sant Rector d'Ars és la seva completa dedicació al ministeri. Precisament per això, al final de l'Any sacerdotal, Benet XVI el proclamarà patró de tots els sacerdots (dels confessors ho era fa temps).

La figura de sant Joan Maria Vianney és una forta crida a ser sacerdots, només sacerdots: pel bé de les ànimes, hem d'estar disposats a deixar de banda tot el que pogués destorbar, encara que sigui una petitesa, el servei pastoral. Amb una frase gràfica, un pastor sant de la nostra època -sant Josepmaria Escrivà de Balaguer-solia repetir que hem de ser sacerdots cent per cent.

El treball dels sacerdots troba molts punts de suport: per exemple, la inclinació de molts joves a participar en activitats de voluntariat, o la disposició favorable de moltes persones. Però, de vegades, troba també motius de desil·lusió, i resistències: ignorància religiosa, mentalitat secularisme, incomprensions, etc. Malgrat tot, poden els sacerdots treballar avui amb confiança?

No només podem, sinó que hem de treballar sacerdotalment amb optimisme i confiança. Només cal tenir present que l'eficàcia del ministeri no prové de nosaltres -de la nostra preparació, de les nostres qualitats, etc., encara que tot això ho hem de cuidar per ser millors instruments-, sinó de l'acció de Crist en cada un i per mitjà de cada un. Al mateix

temps, cal que ens esforcem per fer desaparèixer aquestes resistències, difonent la veritat amb caritat.

La vida sacerdotal gira, en gran mesura, al voltant de la litúrgia. El seu cim és la celebració de l'Eucaristia, sobretot el diumenge. Podria fer algunes recomanacions concretes als sacerdots, per fomentar una celebració plena de fruit?

El sacrifici eucarístic constitueix, en frase del Concili Vaticà II, el "centre i arrel de tota la vida del prevere" (Presbyterorum Ordinis, 14). Perquè aquesta aspiració es converteixi en realitat, sol ser eficaç preparar la Missa ja des de la nit anterior a la celebració eucarística, amb actes d'amor a Jesús Sagramentat, amb comunions espirituals, amb desitjos de acompanyar-lo en el tabernacle, i prolongar després l'acció de gràcies pel Sant Sacrifici durant la jornada. Així ho he vist en la vida del Fundador de l'Opus Dei, que era un sacerdot enamorat de Jesucrist. És especialment útil, per a una celebració plena de fruit, meditar amb freqüència els textos i les rúbriques litúrgiques, per aprofundir en el seu sentit. En qualsevol cas, hem de fomentar la fam i la set de prestar a Crist el nostre ésser en l'actualització sacramental del Sacrifici del Calvari.

Què fa eficaç la predicació? Podria indicar alguna experiència particular relativa a la manera de preparar-la?

Hi ha moltes maneres de preparar la predicació. Com va explicar el Sínode sobre l'Eucaristia, l'homilia té una finalitat catequètica i exhortativa (cf. Sacrosanctum Concilium, n. 46), i no s'ha de confondre amb una conferència, una classe, etc. Ha de ser fruit del tracte personal del sacerdot amb el Senyor. Sense vida interior, sense pietat, poc valen les paraules persuasives. Sant Agustí aconsella que el predicador, en parlar, faci tot el que estigui de part seva perquè se l'escolti amb gust i docilitat. "Però no dubti"-afegeix-"que si aconsegueix alguna cosa, i en la mesura que ho aconsegueix, és més per la pietat de les seves oracions que per les seves dots oratòries. Per tant, pregant per aquells a qui ha de parlar, sigui abans home de pregària que de peroració "(De doctrina Christiana 4, 15, 32). Em sembla un consell plenament actual.

En la seva intervenció en el Sínode dels bisbes sobre l'Eucaristia es referia a les concelebracions. Quina és la seva experiència? Es poden preparar de manera que facilitin la participació piadosa de tots els concelebrants, encara que siguin molts?

Al Sínode em vaig fer portaveu d'una experiència comuna: en no pocs casos, les concelebracions -sobretot, si hi ha un gran nombre de concelebrants-difículten la pietat del sacerdot, tant durant la celebració eucarística com en la necessària preparació personal. En aquestes concelebracions multitudinàries és fàcil que es dilueixi el sentit d'adoració propi del misteri eucarístic, també perquè ofereixen moltes ocasions de distracció.

Benet XVI va fer referència a aquestes dificultats en la Exhortació apostòlica postsinodal Sacramentum caritatis, i va recordar que aquest tipus de concelebracions han de tenir caràcter excepcional, alhora que propiciava l'estudi dels modes adequats per assegurar el decòrum en la litúrgia i salvaguardar la participació plena i real dels sacerdots i dels fidels en la celebració (cf. SC 61), amb l'ordre i distinció necessari de funcions pròpies de cada un.

Un tresor del sacerdoti és l'administració del perdó diví en el sagrament de la Penitència. Vostè ha dit recentment que no existeix pròpiament una crisi de la confessió, sinó que, en tot cas, seria més encertat parlar d'una crisi de confessors. A què es referia?

No és una frase meua, sinó una afirmació que vénen fent els Romans Pontífexs des de Pau VI a Benet XVI. També en aquest aspecte l'experiència ho confirma. Conec innombrables casos en què l'administració del sagrament de la Reconciliació en la seva forma ordinària ha rebut un gran impuls, pel simple fet de disposar en les esglésies de confessors amb horaris clars i en moments favorables per als fidels. Recordo, per exemple, que durant l'Any Sant del 2000, a Roma, vam poder contemplar un "redescobriment" de la Confessió entre tot tipus de persones, especialment joves, perquè es va cuidar amb cura aquest punt.

L'exemple del Rector d'Ars és eloqüent. Un sacerdot amb cura d'ànimes no es queda tranquil si no dedica tot el temps necessari a aquest ministeri, sinó estima el confessional i no espera en aquesta seu a les ànimes. I els altres -penso en els qui treballen en oficines de cúries, en l'ensenyament, etc .- també poden ajudar en aquesta tasca pastoral tan important, traient algun temps per atendre el sagrament de la Penitència els dies de festa, els caps de setmana , etc.

La ignorància en matèria religiosa és patent en molts llocs. Quina importància té la tasca catequètica i formativa? Com conjugar amb les restants ocupacions del sacerdot?

Donar formació als fidels és d'importància capital i, en els moments actuals, absolutament necessari. Anteriorment, en molts llocs, l'educació en el si de la família i en les escoles garantia que els nens i nois coneguessin les veritats bàsiques de la nostra fe, les oracions fonamentals del cristià, la diferència entre el bo i el dolent. Ara, en molts països, ja no succeeix així, i cal suplir aquest buit amb un interès més gran per part dels sacerdots, especialment si tenen confiada la cura d'ànimes en parròquies, capellanies, associacions, etc.

Si no ens entestem a formar les joves generacions en la fe i en la moral de Crist, tota la resta que portem a terme, sent bo, resultarà insuficient. La instrucció religiosa és una tasca que el sacerdot no pot delegar, encara que, naturalment, pot i ha de buscar col·laboradors. Quina gran tasca han realitzat i realitzen les catequesi en tants llocs!

La manera de conjugar aquesta major dedicació amb les altres activitats sacerdotals dependrà de cada cas concret. Moltes vegades n'hi haurà prou amb organitzar bé les classes de preparació a la primera Comunió, a la Confirmació, al Matrimoni, tractant el que és veritablement essencial. També pot ser útil tenir un programa per desenvolupar en les homilies dominicals, amb l'objectiu d'explicar les qüestions fonamentals de la fe, la moral i la litúrgia, seguint el Catecisme de l'Església Catòlica, com va aconsellar l'Assemblea del Sínode dels Bisbes sobre l'Eucaristia (cf. SC 46).

L'Escriptura diu que el germà ajudat per un altre és com una "ciutat emmurallada". Sant Josepmaria Escrivà de Balaguer, el fundador de l'Opus Dei, solia utilitzar aquesta expressió. Podria parlar de fraternitat entre els sacerdots, i d'unió de cada un amb el bisbe?

Hem de partir del fet que tots som febles. Sant Josepmaria il·lustrava el sentit de la fraternitat sacerdotal -i, més en general, de la fraternitat cristiana- amb una imatge presa de la vida corrent. Tots recordem els castells de cartes que potser llevàvem a la nostra infància. El fundador de l'Opus Dei assenyalava que els cristians, recolzant-nos uns als altres per la caritat, estem en condicions d'aixecar aquests castells. "La vostra mútua feblesa" -escrivia- "és també suport que us manté drets en el compliment del deure si viviu la vostra fraternitat beneïda: com se sostenen, mútuament, apuntalant-se, els naips" (Camí, 462).

Així com el primer deure dels bisbes es tradueix en tenir cura dels seus sacerdots, de la mateixa manera un dels primers deures dels sacerdots es concreta en ajudar els seus germans clergues a ser fidels ministres del Senyor. Per aconseguir-ho, cal que resem uns per altres, no deixar sol a cap en les seves necessitats espirituals o materials, visitar els malalts, oferir-se amb alegria per ajudar el qui porta una càrrega excessiva de treball, etc. En aquest sentit, l'Església recomana les associacions sacerdotals aprovades per la legítima autoritat amb la finalitat d'oferir aquesta atenció als diaques i preveres.

Pel que fa a la unió de cada sacerdot amb el seu Bisbe, n'hi hauria prou en recordar que el presbiterat, per la seva mateixa naturalesa -com va ensenyar el Concili Vaticà II- existeix per col·laborar amb l'episcopat en tot el referent a la missió sacerdotal (LG 28 , PO 4). D'altra banda, és molt important la unió amb el propi bisbe, una unió que no ha de ser només de subordinació jeràrquica, no només efectiva, sinó també afectiva, i que juntament amb l'obediència i disponibilitat ministerial, porta a que cada sacerdot tingui al seu Bisbe molt present en la seva pregària i en el seu sacrifici.

Com fer per despertar noves i abundants vocacions sacerdotals?

El primer, com sempre, és pregar a l'amo dels sembrats. Però pregar de veritat, sense cansar-se, cada dia, explicant als altres fidels de l'Església que a tots competeix el deure de promoure vocacions per al sacerdoci. Després, al mateix temps, examinar quines accions concretes es poden emprendre, per descobrir i fomentar la crida de Déu entre els joves. No seria bo descarregar aquesta responsabilitat exclusivament sobre l'encarregat o els encarregats de la pastoral vocacional a les Diòcesis: tots hem de sentir-nos responsables de deixar almenys un successor, que ocupi el nostre lloc quan siguem vells o el Senyor ens cridi a la seva presència.

Bastants sacerdots saben per experiència personal que és molt eficaç dedicar una atenció especial als escolans i altres nois que col·laboren en les parròquies, transmetent detalls de pietat eucarística, ensenyant-los a resar, a servir els altres, etc. El mateix cal dir dels professors de religió, que poden descobrir, entre els alumnes, aquells que manifesten les qualitats humanes convenientes perquè el Senyor sembri en ells la vocació sacerdotal. I un lloc privilegiat és el confessor, per a la direcció espiritual i per acompanyar als que manifesten que tenen condicions per al sacerdoci.

Vostè presideix la Societat Sacerdotal de la Santa Creu, que està intrínsecament unida a la Prelatura de l'Opus Dei. Com treballa aquesta associació de sacerdots?

Afavorint en tot moment la plena comunió de cada un amb el Bisbe i amb el presbiteri de la Diòcesi. Els socis de la Societat Sacerdotal de la Santa Creu procuren viure l'esperit de l'Opus Dei, i així cercar la pròpia santificació en l'exercici del seu ministeri i en l'àmbit secular propi de la seva vocació. Per això, se'ls ofereixen -com també a altres molts sacerdots que ho desitgen-els mitjans perquè millorin la seva formació doctrinal, ascètica i espiritual, mitjançant reunions periòdiques, acompanyament personal, cursos de formació permanent, etc.

Com a Prelat de l'Opus Dei, li ha correspost succeir -després de Mons Álvaro del Portillo, de qui la fama de santedat és notòria-a Sant Josepmaria, al capdavant de l'Obra. Quin aspecte de la seva vida destacaria en aquest any?

Tant Sant Josepmaria com el seu primer successor, el servent de Déu Mons Álvaro del Portillo, van ser sacerdots cent per cent. Des de la situació personal en què Déu els havia col·locat, es van lliurar al compliment de la missió rebuda i la van portar a terme amb exemplar fidelitat i amb intensa caritat pastoral. En els dos destacava un amor apassionat a l'Eucaristia, manifestat en molts detalls concrets, i un afany d'ànimes que els empenyia a oblidar-se constantment de si mateixos per pensar només en el bé dels altres. No m'aturo a referir detalls concrets, que superarien els límits d'aquesta entrevista i poden trobar-se en les biografies publicades.

Sembla que està pròxim el moment de la beatificació del Venerable Servent de Déu Joan Pau II. Quins records conserva de la figura sacerdotal i de la personalitat de l'anterior Papa? Podria referir algun succés de les seves trobades amb el Papa Wojtyła?

Va ser un sacerdot sant i un servidor incansable de l'Església, preocupat exclusivament pel bé de les ànimes. Tots esperem amb molta il·lusió el moment de la seva elevació als altars, perquè suposarà un gran bé per al món sencer.

Conservo molt gravat en la meua memòria un record en el qual es posa de manifest el lliurament generós de Joan Pau II a la seva missió com a successor de Sant Pere. En una ocasió, vaig acompanyar a Mons Álvaro del Portillo a l'apartament Pontifici. Era una hora avançada de la tarda. Mentre esperàvem l'arribada del Papa, sentim uns passos que s'acostaven per un passadís, com arrossegant els peus. Era el Sant Pare; se'l notava molt cansat. Don

Álvaro, impulsat per la seva afecte filial, va exclamar: "Santedat, que cansat està Vostè!". El Papa va mirar i, amb veu ferma, li va respondre: "Si a aquestes hores jo no estigués cansat, seria senyal que no he complert amb el meu deure".

A més, no puc oblidar que Joan Pau II va ser l'instrument del qual es va servir el Senyor per canonitzar a Sant Josepmaria, assenyalant com a model a tota l'Església, i per atorgar a l'Opus Dei la seva configuració jurídica definitiva, en plena fidelitat al carisma fundacional, com prelatura personal, orgànicament estructurada pel Prelat, el presbiteri i els fidels laics. També per això li estem molt agraïts.

Fa 25 anys van començar les Jornades Mundials de la Joventut. Ja s'acosta la de 2011, que serà a Madrid. Com valora aquestes trobades, i quines innovacions podrien incorporar-se, perquè els fruits siguin més abundants?

Els fruits espirituals d'aquestes jornades estan patents davant els ulls de tots. No em correspon a mi suggerir innovacions. El que sí que faig és resar -ara, per la Jornada Mundial que se celebrarà a Madrid -i animar els fidels i cooperadors de la Prelatura a resar i a col·laborar personalment a la realització d'aquest esdeveniment, en la mesura que cadascú pugui, perquè sigui un moment de gràcia en l'Església, que -com va afirmar Benet

XVI a l'inici de la seva Pontificat -és sempre jove i bella, i en els joves es fa missionera del futur.

Davant algunes notícies tristes recents, hi ha qui incideixen de nou a qüestionar el celibat. Amb tot, aquesta pot ser una bona ocasió per tornar a exposar els motius en què es basa el celibat sacerdotal, i els fruits que s'esperen d'ell.

Hi ha estudis científics seriosos -també alguns realitzats per especialistes no catòlics-, que demostren que la disciplina sobre el celibat sacerdotal no té res a veure amb aquests lamentables casos que s'han airejat recentment. Més encara, quan es viu com el que és -un do diví-, per amor a Déu i a tots els homes (encara que de vegades s'hagi de lluitar per conservar fidelment), el celibat situa el sacerdot en les antípodes d'aquests comportaments aberrants.

Sí, en el moment actual pot ser particularment oportú retornar i aprofundir en els motius -que no són de simple conveniència pràctica -que relacionen estretament el sacerdoci i el celibat, un doble i grandíols do de Déu.

Són nombroses les mostres d'afecte que ha rebut el Sant Pare, en desgreuja pels atacs que li han dirigit. Més enllà del moment actual, com poden els sacerdots viure la unitat amb el Papa, i fomentar-la entre els fidels?

La millor manera de donar suport al Sant Pare, en aquesta com en altres circumstàncies, es resumeix en resar i fer pregar per la seva Persona i les seves intencions, llegir, meditar, difondre i posar en pràctica els seus ensenyaments, i encomanar al Senyor també als seus col·laboradors en el govern de l'Església, perquè sigui molt eficaç el seu servei a la missió universal del Romà Pontífex.

Sembla indubtable que la ingent tasca de l'Església no sempre és prou coneguda i compresa. Què cal fer en aquest terreny?

A més de resar -perdoni la meua insistència en aquest punt, però la pregària feta amb fe és fonamental-, seria oportú que a nivell de Conferència episcopal, i fins i tot de cada Diòcesi, es tingui cura de la preparació de professionals competents en els mitjans de comunicació. No n'hi ha prou amb la "bona voluntat" per informar adequadament sobre l'Església; cal incorporar els modes i els temps de la comunicació institucional, de la gestió de crisi, etc., Que resulten especialment necessaris en el context de globalització característic de la societat actual . A aquest propòsit, em dona alegria comprovar que estan tenint gran acceptació dels cursos de la Facultat de Comunicació Institucional de la Pontifícia Universitat de la Santa Creu, dirigits específicament a les persones que s'ocupen de la comunicació institucional a les oficines de premsa de Diòcesi, Conferències episcopals i altres institucions de l'Església.

Un cop conclouï l'Any sacerdotal, què ha de romandre d'aquesta celebració?

En els sacerdots, una renovació personal profunda, caracteritzada per conversions interiors concretes i diàries, encaminades a viure amb una fidelitat més pura el ministeri, un amor més gran i diari a la celebració de l'Eucaristia i a l'administració del Sagrament de la penitència. I en els altres fidels, la presa de consciència -no només amb paraules, sinó amb fets -que tots som Església. El futur depèn també d'ells: de com compleixen els seus deures cristians; de com resen pel Papa, pels bisbes i pels sacerdots, de com eduquen els seus fills; de com exerciten la seva ànima sacerdotal també en el treball, en el descans ; de com demanen al Senyor que envii a la seva Vinya molts i sants treballadors.